

Pressiteade

Luxembourg, 13. märts 2023

ELi ühtekuuluvus- ja põllumajanduskulutused: lüngad huvide konfliktide avastamise, lahendamise ja nendest teatamise meetmetes

- *Puudub ülevaade sellest, kui palju see teema mõjutab ELi rahalisi vahendeid.*
- *Siiani ei ole veel kehtestatud piisavaid meetmeid läbipaistvuse suurendamiseks ja rikkumisest teatajate kaitsmiseks.*

On küll olemas raamistik ELi kulutustega seotud huvide konfliktide ennetamiseks ja haldamiseks, kuid endiselt esineb puudujääke läbipaistvuse edendamisel ja ohuolukordade tuvastamisel. Sellisele järeldusele jõuti Euroopa Kontrollikoja uues aruandes, milles vaadeldi eelkõige seda, kuidas seda küsimust käsitletakse põllumajandus- ja ühtekuuluvuspoliitikas, mis on ELi suurimad kuluvaldkonnad.

„Muudetud õigusaktide ja hiljutiste juhtumite valguses soovisime kontrollida, kas Euroopa Komisjon ja liikmesriigid tegelesid piisavalt huvide konfliktidega ühises põllumajanduspoliitikas ja ühtekuuluvuspoliitikas,“ ütles auditit juhtinud kontrollikoja liige Pietro Russo. „Leidsime, et probleemi lahendamiseks tehti jõupingutusi, kuid puudujäägid püsivad. Juhtumitest teatamist tuleks parandada, et anda selge ülevaade summadest, mida huvide konflikt mõjutab.“

ELi eeskirjade kohaselt peavad kõik ELi vahendite haldamise kaasatud inimesed (ELi ja liikmesriikide tasandil) vältima mis tahes huvide konflikti, mis tuleneb poliitilistest või riigisisestest sidemetest, majanduslikest huvidest või muudest otsestest või kaudsetest isiklikest huvidest. Kui tuvastatakse tajutav või tegelik huvide konflikt, peab asjaomane asutus tagama, et asjaomane isik lõpetab kogu asjaga seotud tegevuse.

Liikmesriikide tasandil on enesedeklaratsioonid kõige laialdasemalt kasutatav meetod selliste olukordade ennetamiseks ja lahendamiseks. Deklaratsioonid võivad siiski osutada ebausaldusväärseks ja teabe ristkontrollimine võib mõnikord olla keeruline ebapiisava haldussuutlikkuse, andmekaitse-eeskirjade ja täieliku läbipaistvuse saavutamise seotud üldiste raskuste tõttu. Audiitorid leidsid, et kontrollitud riikides (Saksamaa, Ungari, Malta ja Rumeenia) ei olnud enesedeklaratsioonid ELi programmide kohta otsuste tegemises ja nendega seotud rahaliste vahendite eraldamises osalevatele valitsusliikmetele kohustuslikud, kuigi määrustes on seda sõnaselgelt nõutud alates 2018. aastast. Deklaratsioone kasutatakse laialdaselt ka ELi tasandil ja kohati tehakse ka kontrole, eriti tundlike ametikohtade puhul. Nn pöördukse efekt (töötajate üleminek avaliku sektori ametikohtadelt erasektori sama valdkonna ametikohtadele) tekitab aga

Pressiteate eesmärk on edastada Euroopa Kontrollikoja eriaruande põhisõnumid. Eriaruanne on tervikuna kättesaadav veebisaidil eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

huvide konflikti ohu. Seetõttu näevad audiitorid vajadust selliste juhtumitega aktiivsema tegelemise järele.

Audiitorite sõnul panevad liikmesriikide ametiasutused suurt rõhku huvide konfliktide avastamisele hankemenetlustes, kuid ei pööra alati piisavalt tähelepanu teatavatele ohumärkidele, nagu asjakohase konkurentsita menetlused (st lepingud, mis on sõlmitud ilma konkurentsipõhise hankemenetluseta, või taotlejad, kes on seotud teiste ELi rahastatud projektides osalevate sidusrühmadega). Audiitorid märgivad ka, et rikkumisest teatajate suhtes kohaldatavaid meetmeid ei ole veel kehtestatud ja paljud liikmesriigid hilinevad ELi õiguse rikkumisest teavitavate inimeste kaitset käsitleva direktiivi ülevõtmisega.

Avalikult kättesaadavad allikad (lingid riiklikele ja piirkondlikele veebisaitidele, kus on loetletud ELi põllumajanduse ja ühtekuuluvuspoliitika vahendite saajad, Euroopa Komisjoni veebiplatvorm Kohesio) ei sisalda praegu teavet juriidilistest isikutest lõplike toetusesaajate kohta, mis piirab avalikku kontrolli. Selle teabe avalikustamine muutub ühtekuuluvuspoliitika uuel programmitöö perioodil (2021–2027) ELi riikide juhtimis- ja kontrollisüsteemides kohustuslikuks. Põllumajandustoetuse saajad peavad alates 2023. aastast esitama teabe kontsernide kohta, kuhu nad kuuluvad.

Audiitorid märgivad ka, et puudub avalikult kättesaadav teave jagatud eelarve täitmisega seotud huvide konfliktide ulatuse kohta. Lisaks puuduvad näitajad, mis mõeldaks huvide konfliktiga seotud rikkumiste sagedust ja ulatust. Kõigist õigusnormide rikkumistest ei teatata, näiteks kui asjaomane summa on alla 10 000 euro või kui liikmesriigid avastavad ja kõrvaldavad rikkumised enne Euroopa Komisjonilt raha taotlemist.

Selgitav taustteave

Ligikaudu pool ELi kulutustest kuuluvad Euroopa Komisjoni ja liikmesriikide jagatud eelarve täitmise alla. See hõlmab kahte põllumajandusfondi – Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD) – ning kolme peamist ühtekuuluvusfondi: Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF), Euroopa Sotsiaalfond (ESF) ja Ühtekuuluvusfond. Jagatud eelarve täitmise korral jääb Euroopa Komisjonile üldine vastutus eelarve täitmise eest, samal ajal kui liikmesriigid peavad võtma tõhusaid ja proportsionaalseid meetmeid õigusnormide rikkumise ennetamiseks, avastamiseks ja kõrvaldamiseks ning riiklikud ametiasutused vastutavad peamiselt huvide konfliktide kindlakstegemise ja lahendamise eest toetusesaajate tasandil.

Eriaruanne 6/2023 „Huvide konflikt ELi ühtekuuluvus- ja põllumajanduskulutustes: raamistik on olemas, kuid läbipaistvus- ja avastamismeetmed ei ole piisavad“ on kättesaadav [Euroopa Kontrollikoja veebisaidil](#).

Pressikontakt

Kontrollikoja pressibüroo: press@eca.europa.eu

- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu, mobiil: (+352) 691 553 547
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu, mobiil: (+352) 621 552 224
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu, mobiil: (+352) 691 551 502